



Portret Titus T. Stoika

S-a născut la 14 octombrie 1893 în casele bătrânești de pe b-dul. Elena Doamna din Buzău, fiind al treilea copil din cei șase ai familiei Titus Ștefan Stoika și Irena Canella Ciorogărlănu. Bunic dinspre tată i-a fost polcovnicul-cavaler Ștefan Cristofor Stoika (1808-1878), aghiotant al domnitorilor Ghika și Știrbei precum și sfetnic al domnitorului Alexandru Ioan Cuza; iar între anii 1862-1865 primar al Bucureștilor. Bunicul dinspre mamă Constantin Canella Ciorogărlănu, prieten cu Eliade Rădulescu, a înființat în anul 1857 școala primară din Buzău; A întemeiat primul ziar cu litere latine *Independența Română* (1875). Tatăl, Titus Ștefan Stoika, în tinerețe s-a înrolat în armata franceză pentru colonii, luptând în Algeria contra berberilor, pe atunci insurgenți. Mama Canella, artistă prin temperament, a studiat pianul și canto fiind elevă a signoriei Ricci Sabatelli de la Scala din Milano. Aceste ascendențe ale înaintașilor, cunoscute fiind, aveau să-și pună amprenta asupra vieții și activității lui Titus T. Stoika. A urmat studiile la liceul Hasdeu din Buzău, apoi la gimnaziul „Radu Greceanu” din Slatina, ulterior la liceul „Matei Basarab” din București. A absolvit școlile militare de artilerie ca bursier Geniu și Marină (1912-1914) iar la 1 iunie 1914 a fost avansat ca sublocotenent de artilerie. A urmat cursurile facultății de drept pe care le-a absolvit luându-și licența la Iași în anul 1920, inclusiv anul I de doctorat. Coroborat cu studiile în domeniul militar-artilerie este licențiat ca inginer. În anul 1913, la nici 20 de ani, a avut în subordine secțiunea I a Regimentului 14 Artilerie condus de Ion Bărescu. A trecut Dunărea și Munții Balcani prin sate contaminate de holeră ajungând până la periferia orașului Sofia. Ca sublocotenent, în primul război mondial, apărând defileul Jiului, având sub comandă o secție de obuziere ușoare, după lupte crâncene a fost rănit.



autor Geo Călugăru, reproduc: „Căpitan Stoika T. Titus, născut la 14.X.1893. Ofițer activ 1914-1923. Licențiat în Drept. Inginer, scriitor. A lucrat în Inspectoratul Tehnic al Artileriei și profesor la Școala de Tragere a Artileriei din Chișinău. Comandant al Bateriilor a II-a și a VI-a de elevi la Școala militară de Ofițeri de rezervă – Iași și Botoșani – oct. 1918-mai 1919. Repartizat pentru război în funcția de comandant al Bateriei a VI-a din Reg. 23 Artilerie în campania de la Tisa în mai 1919. Rănit în luptele de la Szentes în 16 iulie 1919. A intrat triumfător în Budapesta la 20 august 1919. Numit Comisar regal al Basarabiei între 1920-iulie 1923, când demisionează. Avocat în Baroul Chișinău între I.VIII. 1923 – 1940. Apărător neîmfricat al democrației. Consilier județean la Lăpușa 1937. Președinte al Asociației Viteji Neamului din Basarabia. Regent al Agenției Consulare a Italiei în Chișinău 1927-1930. Membru de onoare al Societății Eroii Neamului 1942. Veteran de Război și membru al „Foștilor Combatanți decorați de război”. Brevet Nr. 32-1919”. Odată cu declanșarea celui de al doilea Război Mondial Titus T. Stoika a fost concentrat, în decembrie 1939, pe Nistru, în localitatea Tribuțeni, pentru lucrări de fortificații. Vremea căinoasă de iarnă, faptul că fratele său Cezar nu putea rezista la acele condiții i-au determinat să ceară trecerea lor în justiția militară. În luna martie 1940, Cezar este concentrat la Galați unde era ofițer activ (major) și fratele său mai mic, Nicolae. La 1 iunie 1940 Titus este concentrat la Galați la Curtea Marțială ca substituit de procuror. La 27 iunie 1940 are loc ocuparea Basarabiei situație în care Cezar Stoika era încă la Chișinău iar cu toate eforturile supraomenești ale lui Titus de a-l aduce în țară, nu reușește, ulterior Cezar fiind deportat în Siberia și omorât. În anul 1946, Titus Stoika este numit apărător din oficiu, alături de decaulul Baroului Ilfov C.P. Bălăceanu al Maresalului Ion Antonescu.

Deși se știa finalul procesului instrumentat de Moscova, Titus a acceptat să-l apere atât la Tribunalul Poporului cât și la re-cursul în fața Înaltei Curți de Casație. Fără un motiv temeinic, numai pentru faptul că l-a apărut pe Ion Antonescu, Titus Stoika a fost închis între 28 mai și 1 iunie 1946 fiind eliberat după execuția Maresalului. A fost din nou arestat pe 6 iunie pe baza unui denunț calomnios, timp de 26 de zile. Noua orânduire impusă de Moscova, care-și începea istoria, avea ca deviză, printre altele, dărămarea vechilor rânduieli, trebuia creat omul nou, fără istorie, cu creierul „spălat”. În lungul șir al mecanismelor de trecere forțată de la capitalism la comunism, unul dintre ele l-a reprezentat eliminarea intelectualilor din viața publică. Iar în acest context înlăturarea abuzivă din baroul de avocați a lui Titus Stoika, pe motiv că nu profesa, deși acesta era unicul lui mijloc de subzistență. A trebuit să se angajeze ca inginer cadastral la Ministerul Agriculturii, având și pregătirea de inginer. Nu trebuie omis faptul că, în urmă cu mai mulți ani, a tras și prezentat schița viitorului cimitir Ghencea Militar. Ca inginer cadastral, vreme de peste 10 ani, a cutreierat mari teritorii alături de soția sa Maria Stoika, sub arșița verii sau frigul iernii, fiind plătit adesea cu sume simbolice. Ulterior, ca angajat al ministerului transporturilor în cadrul căruia funcționa întreprinderea Tarom a fost diriginde de lucrări la Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu din județul Constanța. Înainte de pensionare, după 56 de ani de muncă, a mai lucrat ca inginer coordonator la edificarea întreprinderii textile Dacia și diriginde tehnic la Sfatul popular, în cadrul IAL.

S-a stins din viață, la data de 10 aprilie 1983, după o grea suferință.

O viață de om ce nu poate fi cuprinsă în aceste rânduri decât foarte succint dar evocată pentru a stârni interesul celor din prezent, deprinși mai degrabă de viteza decât de meditația. Un om nu prea mare de statură dar uriaș în gândire și temperament, care și-a idolatrizat mama, și-a divinizat soția, și-a iubit frații Constantin, Cezar și Nicolae, sacrificându-se ades pe sine.

Pentru meritele sale pe câmpul de luptă a fost distins cu Decorația de Război „Trecerea Dunării 1913”, „Coroana României în Grad de Cavaler-Jiu 1916”, „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918” cu barete: Ardeal, Carpați, Jiu, „Steaua României cu Spade”, „Virtutea Militară 1919” și „Virtutea Ostășească” cl.I, oferită de Comitetul de Stat al RSR.

Scrieri și publicații. Pe parcursul a peste 30 de ani a reușit să adune un imens material documentar, care se referă la viața și activitatea unor membri ai familiei Stoika, începând cu primele mențiuni documentare – Diploma de Innobilare a lui Ștefan Stoika de Alzo-Venitza (1649), Diploma de baron a lui Solomon Stoika (1628) cu referiri până spre sec. XI, descoperind, după o muncă perseverentă și migăloasă, acest lanț genealogic cu semnificații în toată țara. Toate aceste documente au fost sistematizate în 14 volume, fiind depuse la Academia Română, la MNLR, Liceul și biblioteca din municipiul Buzău, la școala din Titești, care poartă numele lui Constantin Stoika. Din materialele publicate pot fi menționate: *Figuri dispărute, Cinci ani de la moartea lui Constantin T. Stoika, Luptele de la Jiu, O vizită în Apus, 1922, O atitudine în educația juridică, 1922, Tremul blindat în războiul de reîntregire, 1922, Gânduri cu tăle adânc, 1923, Variate documente istorice, 1923, Basarabia pământ românesc, 1924, Chișinău* (scrisă de Cezar Stoika), *Dreptul, știința socială, 1925, Eroul necunoscut, 1923, Apărarea democrației, 1944.*

De asemenea, a colaborat la publicații și periodice precum: *Moldova de la Nistru, Vieța Basarabii, Cultura poporului, Frăția românească, Moldova de la Răsărit, etc.*

A fost un om modest dedicându-și întreaga viață ajutorării semenilor. Nu a scris despre sine nimic, de aceea în prezent este aproape necunoscut; scrierile sale așteaptă să fie reluate, studiate și prezentate într-o formă accesibilă publicului.

Florian Stoica Laurențiu

Pe frontul din Moldova, i-a fost incredințată, la 1 august 1916, de către col. Botez, cd. școlii militare, comanda Bateriei a VI-a formată din elevii școlii militare de artilerie, care în luptele de la Mărășești, din 6-19 august 1917, au reușit să stăvilească popotul ucigaș al trupelor bulgare. Pentru a ilustra patriotismul său, țărna de caracter și intrinsecă față de dușmanul cotropitor voi reda un fragment din lucrarea *Participanți bănații la lupta pentru independență și unitate națională 1830-1918* a prof. Radu Păușan... Mă aflu că bătura pe pozitie la Diocheți, pe dealul Sireului. Sunt chemat telefonic urgent la e-dantul Diviziei, g-ral Scărișoreanu care îmi incredințează un plic cu corespondență secretă, pentru a-l duce la Iași, ministrului de război. Las comanda bateriei cpt. Francez Dupont și, suiu în mașina diviziei, plec la Iași. Cobor în fața stației lui Cuza, mașina necesitănd a pleca urgent la Tătărași (era ora 8 dimineața), în drumul spre Universitatea „Cuza” unde se afla refugiat sediul Ministerului de război, îmi apare în față un automobil mare, deschis, ce cobora liniștit pe str. Lăpușeanu, având în ea 6 ofițeri germani cu căști pe cap. O revoltă spontană de răzbumare, vibra puternic în sufletul meu, încercat de durere și amarăciune, împotriva acestor lifte cotropitoare de țară, care m-au rănit la Jiu, mi-au ucis scumpi camarazi, ne-au urmărit cu bombe explozibile în retragerea forțată de criminali, mi-au ucis pe fratele meu iubit, sublocot. de grăniceri Constantin T. Stoika, în luptele din Carpați, pe fratele Cezar, poet, rănit, i-au ridicat din spital cu rănilor deschise și l-au dus prizonier la nord, în Marea Baltică, pe insula Stralsund etc... și călcând în picioare educația și buna creștere ce mi-a dat-o iubita și îndurera mea mamă, am ieșit în fața mașinei, care a micșorat viteza și i-am scuiplat în față, cu întreg venitul ființei mele. Frământând bruse, mașina se oprește și sare din ea un ofițer neamț, cu cască și se îndreaptă spre mine. Într-o clipă, scot agresiv sabia așezuții din teacă, și mă îndrept furios către el, pentru a i-o înfige în piept... Înspăimântată, fiara se oprește la câțiva pași înaintea mea, în poziție de „drept”, mă privește uluit și, pe loc, fără a schița un cuvânt sau gest, face „stângă-mprejur” și, bătând talpa în pas cazon, grăbit pe trotuar, se suie în mașină și coboară pe str. Lăpușeanu în vale.

...La Comenduire, mi-am zis eu, să aduc cazul la cunoștința garnizoanei. Surescită, că nu i-am implăntat sabia în piept, sui repede dealul Copoului, la minister. Intru în sala mare, direct la biroul de „informații” când întorc capul, în urma mea intrase un general pe care nu-l cunoșteam. Mă prezint: „cpt. Titus T. Stoika, comandantul bateriei VI de elevi, aflată pe front la Diocheți-Mărășești, trimis de dl. gral. Scărișoreanu, cd.div.9, să aduc urgent d-lui. Ministrul de război acest plic secret”. Îmi dă mâna, îmi ia plicul, îl desface și scoate corespondența secretă din el, aruncă ochii fugăr pe ea și scrie pe plic: „Am primit, g-ralul Cristescu 8. VIII. 1917, ora 9” și mi-l înmânează. Mă privește atent și binevoitor, aproape în lacrimi i-am raportat cele întâmplate cu întâlnirea neașteptată a celor 6 coifuri. Bătându-mă pe umăr mi-a strâns călduros mâna și mi-a spus „Bine ai făcut căpitane Stoika, așa merită nemernicii ăștia, fii liniștit”. Până azi nimeni nu m-a tulburat”.

Pe 10 mai 1919 primește ordin de mobilizare la regimentul 23 artilerie Buzău incredințându-și-se comanda bateriei a 5-a, Divizionul II de artilerie, pentru a lupta pe frontul de vest și a strângune apărarea inamică de pe Tisa. În luptele de la Szentes a fost rănit grav la ochi, a fost operat de dr. Emil Gross, doctor al Casei Regale Engleze recăpătându-și miraculos vederea. Pe 20 august 1919 Titus T. Stoika a fost numit membru judecător la Curtea Marțială a Diviziei I Vânători din Budapesta. Între anii 1921-1923 a deținut funcția de Comisar Regal al Comandamentului Militar al Basarabiei din Chișinău. După anul 1923, până în 1940, a fost avocat de profesie, plând în sute de procese, susținând apărarea, deopotrivă, a oamenilor nevoiași și nu numai, dar manifestând pentru fiecare înțelegere și dreptă judecată a lucrării. Comentând chiar, pentru cei care au comis fapte foarte grave, că omului nu-i e îngăduit prin judecata lui să ia viața aluia. Cel care îl poate pedepsi cu adevărat este „degetul divin”.

Din fișa de prezentare întocmită succint de Titus T. Stoika în lucrările sale și prezentată în volumul *Sfinte firi vizionare*,

Rond prin curtea mea

Privesc salcâmii care sunt în floare
Cu dalbe irizări, miresme și albine,
Șunt maestuoși, se bucură în soare
Îmi gădila mirosul, nu pot obține
Decât o vagă reverie, ce transpare
În a lor voluptate, de dor și de iubire.

Dar trandafirii cu forme de visare
Ce în culori diverse parfumul e mânat,
De îi oferi iubitei, fii sigur că e-n stare
Să-ți dăruiască totul, chiar sufletul ei curat.

Mirosul de tei chiar e inimitabil,
Răzbate plutind alene în fosele nazale,
Este slăvit de toți și e imperturbabil,
Desigur că excită, molcom, resursele mentale.

Mă uit uimit cum darnica natură
În curtea mea-mi oferă fală,
Mă umplu de visare, de dor și de căldură,
Văzduhul a mii de flori oferă o pală
Imagine, a tot ce viața mă-nconjoară.
Revin fără să vreau, la viața mea reală.

Meditație

De ești copil
Cu gândul cutreieri printre aște
Neverosimil
Uimitoare se deschid ferestre
De ești sensibil
În joaca ta
Vezi năluciri pedestre
Un gând subtil
Cu vise și desfătări campestre

Mai crești
Iar eul din tine emană și exultă
Nu sunt povești
Pe șine, urechea, venirea trenului ascultă
Te-ntrubi ce ești
Un bob zăbavă în univers și pe planetă
Ai ochii triști
Căci ai nevoie și de o dragoste curată

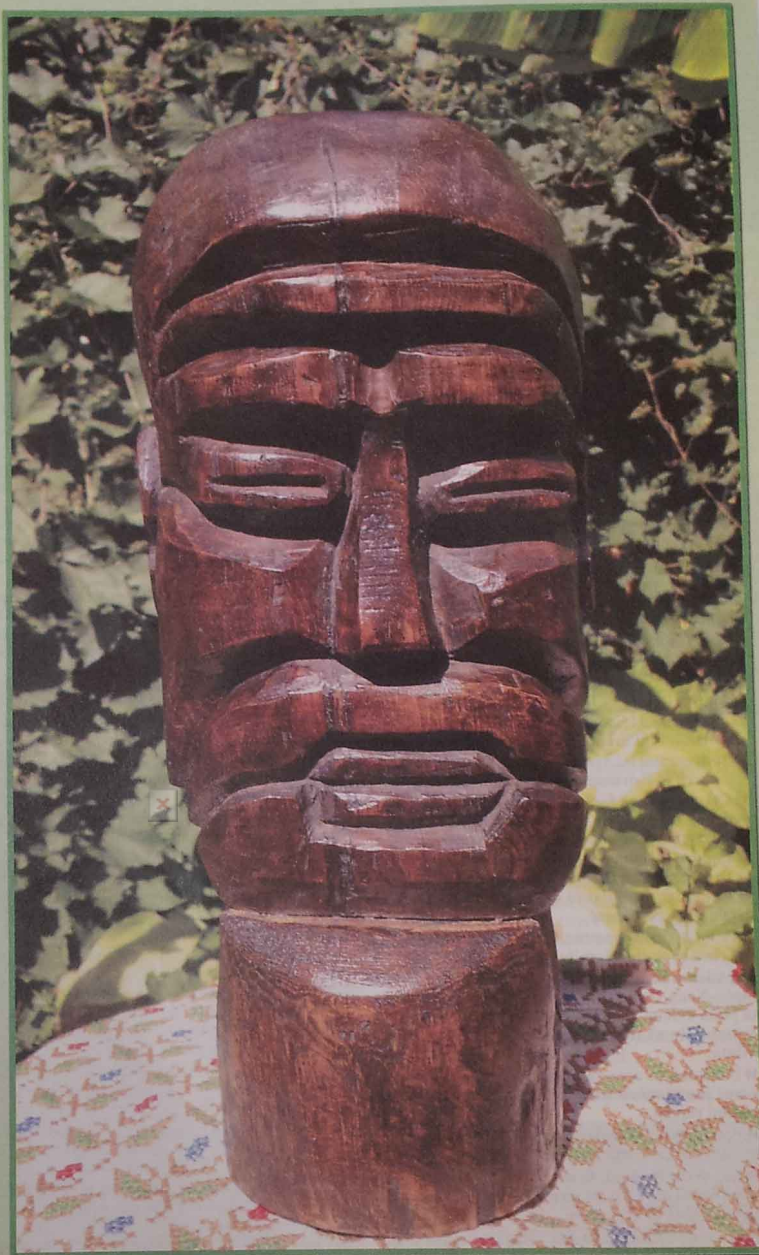
Matur fiind
Iei lumca-n brațe ca un stăpân adevărat
Sigur, știind,
Naiv, că oricând poți poza ca împărat
Doar bănuind
Că timpul te transformă în bărbat
Gândind
Să te justifici că nu ești un ratat

Intri în viață
Nevoile și grijile te-ndoaie zi de zi
De dimineață
Și până seara n-ai timp a zăbovi
Ades ți-e greață
N-ai încotro, nu joci așa cum crezi
Faci față
Căci altfel ești obligat să pierzi

Și viața trece
Iar barba sură îți crește inefabil
Cu vremea rece
Timpul îl vezi că zboară implacabil
Nu ai ce face
Gândul se-ntoarce când erai copil
Dar nu ai pace
Deoarece fără să vrei te comporti ca un debil

Nu pot să-nchei
Ca pledoarie de om trecut prin viață,
E bine ca să ieși
O versiune incomparabil mai isteță
Și dacă vrei
Sădește un pom, clădește o casă și ca povață
Și ai idei
Fă un copil, scrie o carte și sufletul răsfață.

Florian Stoica Laurențiu



Nocturnă

Peste culmi răsare luna
Galben pepene-n guașă,
Iubiți petrecându-și mâna
Șimțind că iubirea lor e-n fașă

Astfel rătăcesc în valuri
Căci maluri neobosite sapă
Aud murmuri cu-nțelesuri
Ale căror sens îmi scapă

E atât noaptea de lungă
Chitit gându-mi e de strajă
Apăreți iele cu glugă
Și-ncingeți o horă în vrajă.

Învârțiți în brațe capul
Al meu trup rece ca ghiata
Coaceți, precum un furuncul
Știind că se rupe ața

Mă trezesc, e dimineață
Dară unde sunt fiorii
Care mă călăuzesc în viață
Deschid ochii și văd zorii

Care mă readuc în stare,
Meditând asupra vieții
Umplută de desfătare
Gustă clipa, lipsită de complicații.